

TRAKTAT

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdowa o przyjaźni i współpracy,

sporządzony w Warszawie dnia 15 listopada 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 15 listopada 1994 r. został sporządzony w Warszawie Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdowa o przyjaźni i współpracy w następującym brzmieniu:

TRAKTAT

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdowa o przyjaźni i współpracy

Rzeczpospolita Polska i Republika Mołdowa, nazywane dalej Umawiającymi się Stronami:

- kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,
- potwierdzając przywiązanie do zasad zawartych w Akcie końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryskiej Karcie Nowej Europy oraz w innych dokumentach współpracy ogónoeuropejskiej,
- przekonane o konieczności przewyciężenia podziału Europy oraz stworzenia sprawiedliwego i trwałego ładu europejskiego,
- świadome wspólnoty swoich interesów i współodpowiedzialności za pokój, bezpieczeństwo, porozumienie i współpracę w demokratycznej, wolnej i szanującej prawa człowieka Europie,
- doceniając znaczenie stosunków polsko-mołdowskich dla współpracy na kontynencie europejskim, w tym w Europie Środkowo-Wschodniej,

- wyrażając gotowość współpracy zarówno na płaszczyźnie dwustronnej, jak i w ramach organizacji i instytucji międzynarodowych,
- pomne historycznych związków i tradycji przyjaźni między Polską a Mołdową,
- dążąc do stworzenia dobrosąsiedzkich stosunków i rozwoju owocnej współpracy uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

1. Umawiające się Strony kształtują swoje stosunki w duchu wzajemnego szacunku, zaufania, równouprawnienia i partnerstwa, opierając się na prymacie prawa międzynarodowego, a także na zasadach poszanowania suwerenności, nienaruszalności granic, integralności terytorialnej oraz nieingerencji w sprawy wewnętrzne.

2. Umawiające się Strony w ramach organizacji i instytucji międzynarodowych będą dążyć do stworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju współpracy i przyjaznych stosunków w tej części Europy.

Artykuł 2

1. Umawiające się Strony, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, zobowiązują się rozwiązy-

wać spory między nimi wyłącznie środkami pokojowymi i potwierdzają, że powstrzymują się od użycia siły lub groźby jej użycia w stosunkach wzajemnych.

2. Każda z Umawiających się Stron gwarantuje, że działalność jej sił zbrojnych na swoim terytorium będzie zgodna z Kartą Narodów Zjednoczonych, Aktem końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryską Kartą Nowej Europy i innymi dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 3

1. Umawiające się Strony, stosownie do postanowień zawartych w dokumentach Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, będą współdziałać w celu utrzymania i umocnienia bezpieczeństwa i zafowania na kontynencie europejskim.

2. Umawiające się Strony dla osiągnięcia celów wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu będą wykorzystywać istniejące mechanizmy ogólcnoeuropejskie, a także w koniecznych wypadkach będą proponowały i popierały nowe inicjatywy w powyższych dziedzinach.

Artykuł 4

1. Umawiające się Strony będą aktywnie wspierać proces rozbrojenia jądrowego oraz całkowitą i powszechną likwidację broni chemicznej i biologicznej. Umawiające się Strony uważają, że redukcja zbrojeń konwencjonalnych do stopnia wystarczającego do obrony będzie prowadziła do utrwalenia stabilności i bezpieczeństwa w Europie.

2. Zgodnie z Układem o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej Umawiające się Strony będą współdziałać na rzecz zapobiegania rozprzestrzenianiu tej broni w świecie, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej.

3. Umawiające się Strony podejmą działania w celu zagwarantowania kontroli eksportu towarów i technologii, które mogą być wykorzystywane do produkcji broni jądrowych, chemicznych i biologicznych.

4. Umawiające się Strony będą rozwijać współpracę między resortami obrony na podstawie odrębnych porozumień.

Artykuł 5

1. W przypadku powstania sporów lub sytuacji, które zdaniem jednej z Umawiających się Stron zagrażają lub mogą zagrażać utrzymaniu pokoju lub bezpieczeństwa w świecie albo naruszają ład międzynarodowy, w szczególności gdy takie spory lub sytuacje dotyczą obu Umawiających się Stron, Umawiające się Strony niezwłocznie przeprowadzą stosowne konsultacje w celu poszukiwania możliwych środków uregulowania sporów lub powstałych sytuacji, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych.

2. W razie gdyby państwo trzecie lub państwa trzecie dokonały zbrojnej napaści na jedną z Umawiających się Stron, druga Umawiająca się Strona zobowiązuje się nie udzielać jakiegokolwiek pomocy i poparcia takiemu państwu lub państwom przez cały czas trwa-

nia konfliktu zbrojnego oraz będzie działać na rzecz uregulowania tego konfliktu zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 6

1. Spotkania szefów państw i rządów Umawiających się Stron będą się odbywać w każdym przypadku, gdy uznają one to za celowe.

2. Ministrowie spraw zagranicznych Umawiających się Stron będą odbywać konsultacje w sprawach będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania.

3. Umawiające się Strony będą rozwijać kontakty między organami władzy i administracji państwowej oraz parlamentami.

Artykuł 7

1. Umawiające się Strony będą sprzyjać rozwojowi wzajemnie korzystnej współpracy gospodarczej i handlowej, opartej na zasadach rynkowych, i zapewnią dogodne warunki dla takiej współpracy w dziedzinach ochrony inwestycji, technologii, prawa patentowego i autorskiego, przepływu kapitałów, siły roboczej, towarów i usług. W tym celu mogą być zawarte stosowne porozumienia.

2. Umawiające się Strony będą ułatwiać rozwój współpracy przedsiębiorstw państwowych i prywatnych oraz innych podmiotów gospodarczych. W szczególności będą popierać rozwój kooperacji inwestycyjnej i kapitałowej przedsiębiorstw polskich i mołdowskich. Szczególna uwaga będzie skierowana na współpracę małych i średnich przedsiębiorstw.

3. Umawiające się Strony będą dokonywać wymiany doświadczeń oraz udzielać sobie pomocy w szkoleniu i innej pomocy w procesie budowania i doskonalenia gospodarki rynkowej.

4. Umawiające się Strony będą rozwijać dwustronną współpracę naukową i techniczną na zasadach równouprawnienia i wzajemnych korzyści, wykorzystując możliwości nowoczesnej nauki i techniki.

Artykuł 8

1. Umawiające się Strony przywiązują duże znaczenie do współpracy między odpowiednimi jednostkami terytorialno-administracyjnymi i organami samorządowymi.

2. Umawiające się Strony będą zgodnie z własnym ustawodawstwem ułatwiać i podtrzymywać taką współpracę w różnych dziedzinach, w szczególności handlowo-ekonomicznej, socjalnej, ekologicznej, kulturalnej i humanitarnej.

3. Umawiające się Strony będą dążyć do rozwiązywania kwestii prawnych, administracyjnych i technicznych, które mogłyby utrudnić rozwój i pomyślną realizację współpracy międzyregionalnej.

4. W razie potrzeby będą podpisane odpowiednie porozumienia o współpracy w dziedzinach wymienionych w niniejszym artykule.

Artykuł 9

1. Umawiające się Strony będą współpracować w celu rozwoju i doskonalenia wzajemnych i tranzytowych połączeń transportowych i związanej z nimi infrastruktury we wszystkich dziedzinach transportu.

2. Umawiające się Strony będą podejmować kroki na rzecz modernizacji i doskonalenia połączeń telekomunikacyjnych, w szczególności połączeń telefonicznych, telexowych i elektronicznego przekazywania informacji.

3. Umawiające się Strony będą sprzyjać współpracy w dziedzinie transportu i łączności tak w Europie, jak i w innych częściach świata.

4. Właściwe organy Umawiających się Stron mogą zawierać odrębne umowy w tym zakresie, odpowiadające standardom i normom międzynarodowym.

Artykuł 10

1. Umawiające się Strony będą ściśle współpracować w dziedzinie ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych w celu zapewnienia stałej równowagi ekologicznej w regionie. Strony będą przyczyniać się do tworzenia warunków dla poprawy stanu środowiska, w tym wód i powietrza, gleb i lasów oraz ochrony flory i fauny. Umawiające się Strony będą przeciwdziałać zanieczyszczeniom chemicznym, radioaktywnym i innym oraz będą dążyć do ich skutecznego ograniczenia. Strony będą także współpracować w dziedzinie opracowania i zastosowania ekologicznie czystych technologii i produkcji.

2. Umawiające się Strony będą współpracować i okazywać sobie pomoc w celu zapobiegania i likwidacji zagrożeń ekologicznych i klęsk żywiołowych. Będą niezwłocznie informować się wzajemnie o takich zagrożeniach i klęskach lub o możliwości ich powstania.

3. Właściwe organy Umawiających się Stron zawrą stosowne porozumienia dotyczące bezpieczeństwa ekologicznego i współpracy, zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

4. Umawiające się Strony będą uczestniczyć w tworzeniu skoordynowanej strategii ochrony środowiska naturalnego w Europie i na świecie.

Artykuł 11

1. Umawiające się Strony będą popierać wszechstronny rozwój współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty na podstawie istniejących światowych i europejskich standardów, w szczególności określonych w konwencjach UNESCO, a także w dokumentach Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

2. Umawiające się Strony zawrą umowy międzyrządowe o współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, a także będą intensyfikować i rozbudowywać wymianę kulturalną we wszystkich dziedzinach na wszystkich szczeblach. Strony będą w szczególności popierać współpracę między stowarzyszeniami twórców i artystów oraz instytucjami i organizacjami kulturalnymi, a także bezpośrednie kontakty pomiędzy polskimi i mołdowskimi przedstawicielami sztuki, kultury i nauki.

Artykuł 12

Każda z Umawiających się Stron potwierdza swą gotowość do umożliwienia wszystkim zainteresowanym osobom pełnego dostępu do języka i kultury drugiej Umawiającej się Strony i będzie popierać odpowiednie państwowe oraz prywatne inicjatywy i instytucje.

Artykuł 13

1. Umawiające się Strony będą współdziałać na rzecz rozwoju współpracy pomiędzy różnymi rodzajami szkół, uczelni oraz instytucji naukowych, między innymi poprzez wymianę uczniów, studentów, stypendystów i pracowników naukowych.

2. Umawiające się Strony będą współpracować w wymianie, kształceniu i doskonaleniu zawodowym pracowników dydaktycznych oraz w rozwijaniu i udostępnianiu podręczników naukowych.

3. Umawiające się Strony potwierdzają zamiar uznawania okresów studiów, dyplomów szkół i uczelni różnego szczebla oraz tytułów naukowych.

Artykuł 14

Umawiające się Strony będą współdziałać w dziedzinie radia, telewizji i agencji prasowych. Każda z Umawiających się Stron będzie ułatwiać rozpowszechnianie prasy, książek i przekazów audiowizualnych drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 15

Umawiające się Strony będą sprzyjać rozwojowi kontaktów zarówno między ich obywatelami, jak również między organizacjami społecznymi, partiami politycznymi, związkami zawodowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, organizacjami sportowymi, fundacjami oraz innymi organizacjami i zrzeszeniami społecznymi.

Artykuł 16

1. Umawiające się Strony, zgodnie ze standardami międzynarodowymi, w tym dokumentami KBWE, potwierdzają, że obywatele Rzeczypospolitej Polskiej pochodzenia mołdowskiego i obywatele Republiki Mołdowa pochodzenia polskiego korzystają z praw i wolności na równi z innymi obywatelami tych państw, oraz uznają prawo tych osób do swobodnego wyrażania, zachowania i rozwoju swojej tożsamości etnicznej, kulturowej, językowej i religijnej bez jakiegokolwiek dyskryminacji i w warunkach pełnej równości wobec prawa.

2. Umawiające się Strony zgodne są co do tego, że osoby, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, powinny przestrzegać przepisów prawnych państwa swego zamieszkania.

Artykuł 17

1. Umawiające się Strony będą popierać wszechstronną współpracę w dziedzinie ochrony zdrowia i higieny, w szczególności w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym i ich zwalczania.

2. Umawiające się Strony będą dążyć do ścisłej współpracy w dziedzinie pracy, ubezpieczeń i opieki społecznej.

Artykuł 18

1. Umawiające się Strony będą współpracować w kwestiach pomocy prawnej i rozwoju stosunków prawnych w sprawach cywilnych, karnych i rodzinnych.

2. Umawiające się Strony będą współpracować w zwalczaniu zorganizowanej przestępczości, terroryzmu, przestępczości gospodarczej i kryminalnej, w szczególności wytwarzania i wprowadzania do obiegu fałszywych środków płatniczych, nielegalnego handlu narkotykami, bronią oraz dziełami sztuki, bezprawnych naruszeń bezpieczeństwa cywilnej żeglugi powietrznej i morskiej, a także nielegalnej migracji.

Artykuł 19

Niniejszy traktat będzie zarejestrowany w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Po zaznajomieniu się z powyższym traktatem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 15 lutego 1995 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*

Artykuł 20

1. Niniejszy traktat podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

2. Niniejszy traktat zostaje zawarty na okres 10 lat. Po tym terminie jego ważność ulega automatycznemu przedłużeniu każdorazowo na okres pięcioletni, jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie go w drodze notyfikacji najpóźniej na rok przed upływem danego okresu obowiązywania.

Sporządzono w Warszawie dnia 15 listopada 1994 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i mołdowskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

Za Rzeczpospolitą Polską
L. Wałęsa

Za Republikę Mołdowa
M. Snegur

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.